

55

T V I R T I N I U:

LITUOVOS TSR PROKURORAS

II klasės valstybinis justicijos patarėjas

/A. KAIBELIS/

1970 m. k o v o mėn. __ d.

K A L T I N A M O J I I Š V A D A

baudžiamosioje byloje Nr. 290, kurioje
k a l t i n a m a s

TELKŠNIS ALBINAS, Stasio s.,
pagal Lietuvos TSR BK 68 straipsnio I dalį.

1967-1968 metų laikotarpyje į Valstybės saugumo komitetą prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos buvo persiųsti 4 anoniminiai antitarybinio-šveikikiško pobūdžio laiškiniai, kuriuos paštu buvo gavę respublikos partiniai ir valstybiniai darbuotojai bei kiti asmenys.

1969 metų rugsėjo 22 dieną Valstybės saugumo komiteto prie Lietuvos TSR MT tarybos skyrius pagal nurodytą antitarybinių laiškų išplatavimo faktą iškėlė baudžiamąją bylą. Tą pačių metų rugsėjo 29 dieną suintas ir spalio 6 dieną šioje byloje patrauktas baudžiamojon atsakomybėn pagal Lietuvos TSR BK 68 straipsnio I dalį TELKŠNIS Albinas, Stasio s.

Paragintiniu būdu N U S T A T Y T A:

TELKŠNIS A.S., siekdamas susilpninti Tarybą valdžią, 1967-1968 metų laikotarpyje užsiiminėjo antitarybine propaganda: rašė ir paštu siuntė vadovaujantiems respublikos

partiniams ir valstybiniams darbuotojams anoniminius antitarybinio-šmeižikiško turinio laiškus?

Taip, 1967 metų spalio 10 dieną TELEŠNYS A.S. išsiuntė laišką, adresuotą Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos darbuotojui Brašiūnui, kaip atsakymą į St. Brašiūnio straipsnį, pavadinimą "Kilo į kovą žemaičiai", kuris buvo atspausdintas 1967 metų spalio 7 dienos "Tiesos" laikraščio 235 numeryje. Laiške TELEŠNYS A.S. iš šmeižikiškų-antitarybinių pozicijų nustiešia kovą už Tarybų valdžią Lietuvoje 1918-1919 metais, jos atkūrimą 1940 metais, niekina lietuvių komunistus-revolucionierius, priešpastato buržuazinės santvarkos Lietuvoje laikotarpį tarybinei santvarkai, tvirtindamas, kad tik esant buržuazinei santvarkai Lietuvos liaudis buvusi laisva.

(b.1.5-6,30-31,43-44,54,108-112,147-151,173,174)

1967 metų spalio 11 dieną išsiuntė laišką, adresuotą Lietuvos KP CK Pirmajam sekretoriui, kuriame, atsakydamas į jo išteojimą "Literaturnaja gazeta" 1967 metų spalio 4 dienos 40 numeryje, šmeižia ir juodina Tarybų valdžios atkūrimą Lietuvoje 1940 metais, partinių ir valstybinių organų veiklą miniam laikotarpiu ir pėkario metais, iš priešiškių antitarybinių pozicijų vertina Tarybų Lietuvos dabartinę padėtį, teigdamas, jog ji yra okupuota, liuopelina ir giria buržuazinių nacionalistų priešiškus veiksmus pirmaisiais Didžiojo Tėvynės karo dienomis, fašistinę okupaciją, grasina sekretoriui susidorojimu.

(b.1.7-8,30-31,43-44,54,108-112,147-151,173,174)

1967 metų spalio 24 dieną nusiųsteno laiške Lietuvos TSR ryšių ministerijos spaudos platinimo valdybos viršininkui M.Kliukui pasisako prieš jo straipsnio "Laiko liko mažiau", kuris buvo atspausdintas 1967 metų spalio 24 dienos "Tiesoje" Nr.249, raginimą spartinti spaudos prenumeratą, iš šmeižikiškų antitarybinių-nacionalistinių

pozicijų vaizduoja tarybines spaudos vaizdą, iškraipo partijos politiką nacionaliniu klausimu.

(b.1.9-10,30-31,43-44,54,108-112,147-151)

1968 metų rugsėjo 4 dieną, atsakydamas į personalinio pensininko V.Skrinskos atvirą laišką buvusiam kalinui į JAV, atspausdintą tos pačios dienos "Tiesoje" numeris 207 ir pavadintą "Nėra svetinų, nėra svetimo skausmo", rašo, jog Tarybų Lietuva šiuo metu nėra okupuota, šaeizikiškai iškraipyta vaizduoja tarybinių žmonių gyvenimo sąlygas, liaupsina taip vadinamą "nepriklausomą" Lietuvą ir privatinę nuosavybę, propaguoja Tarybų valdžios likvidavimą Lietuvoje, grasina susidorojimui asmenims, remiantiems tarybinę santvarką.

(b.1.11-12,30-31,43-44,54,88-89,108-112,147-151)

TELKSNYS A.S. neneigia jam pareikšto kaltinimo, bet aiškina, jog neatsina, kokiu tikslu, kada ir prie kokių aplinkybių parašė nurodytus antitarybinio-šaeizikiško turinio laiškus. Tvirtina, kad antitarybinių įsitikinimų neturi, todėl tokie turinio laiškus galėjo parašyti tik būdamas kokioje nors nenormalioje būsenoje.

(b.1.30-31,36,38,43-53,45-46,54-55)

TELKSNIO A.S. kalbė, parašius ir išsiuntus nurodytus laiškus, įrodoma sekančiais:

Pravestomis 1969 metų rugsėjo 23 dieną ir 1969 metų lapkričio 18 dieną rašyenos ekspertizėmis. Pagal rašyenos ir rašomosios kalbos požymius nustatyta, jog keturis laiškus, 1967-1968 metais adresuotus Lietuvos KP CK Pirmajam sekretoriui, Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos darbuotojui Brašiškiui, Lietuvos TSR ryšių ministerijos spaudos platintojo valdybos viršininkui Kliukui ir personaliniam pensininkui Skrinkai, parašė TELKSNYS Albinas, Stasio s.

(b.1.108-112,147-151)

Rastu pas jį kratos netu panašiu pagal savo formą ir turinį į ankščiau nurodytus antitarybinio-šneikikiško turinio laiškus dokumentu, adresuotu Lietuvos TSR Ministrų Tarybos valstybinio radijo ir televizijos komiteto pirmininkui J. Janušui.

(b.1.16-17, 29-30, paketas Nr.2)

TELKSNYS A.S. neneigia, kad parašė šį raštą, adresuotą J. Janušui.

(b.1.34-36)

Be to, tai patvirtino rašysenos ekspertizė.

(b.1.147-151)

Kaip matyti iš kalendorinių pašto skyrių atspaudų, du antitarybinio-šneikikiško turinio laiškeliai - Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos darbuotojui Brašiūnui ir Lietuvos KP CK Pirmajam sekretoriui - buvo pasiųsti 1967 metų spalio 10 ir 11 dienomis iš Maskvos.

(b.1.16, 6)

Nuo 1967 metų spalio 9 iki 16 dienos Telksnys A.S. buvo išvykęs tarnybinėn komandiruotėn į Gorkį ir, tokiu būdu, vykdamas per Maskvą, galėjo nurodytus du laiškus pasiųsti iš Maskvos.

(b.1.173)

Tai, kad antitarybinio-šneikikiško turinio laiškus TELKSNYS A.S. parašė ir išsiuntė, turėdamas tiesioginę tyčią susilpninti Tarybų valdžią, įrodė padarytų nusikalstamų veiksmų objektyvieji pasė bei neigiamas jo visuomeninės-politinės charakteristikos.

Vieni keturi laiškeliai parašyti kaip atsakymai į respublikos partinių, valstybinių veikėjų bei kitų asmenų paskelbtus tarybinėje spaudoje politinę-visuomeninę tematiką straipsnius. Kiekviename laiške TELKSNYS A.S. iš antitarybinių-šneikikiškų pozicijų komentuoja ir apibendrina

straipsnių autorių keliamas mintis, idėjos, iškraipo žinomus Tarybų Lietuvos istorijos faktus, šmeižia dabartinę Lietuvos padėtį, komunistų partijos bei valstybinių organų veiklą. Buitinių, asmeninio pobūdžio elementų laikrausė nėra.

(b.1.6,8,10,12,113-120, paketas Nr.1)

Priešiškas dabartinei politinei-visuomeninei santvarkai TELKSNIO A.S. pašaras charakterizuoja jo parašytas antitarybinio-šmeižikiško turinio raštas Lietuvos TSR RT valstybinio radijo ir televizijos komiteto pirmininkui J.Januškiui, tokie pat šmeižikiško turinio eileraštis, prasidedantis žodžiais "Maskvos miestas dideliai sukūrė..." bei buržuazinės Lietuvos herbas - "vyties" - fotokopijos, kurias jis saugojo. Visa tai buvo rasta kratos metu TELKSNIO A.S. bute.

(b.1.16-17, paketas Nr.2)

Darbovietės išduotoje charakteristikoje nurodyta, jog TELKSNIS A.S. ignoravo visuomenines organizacijas, visuomeninį darbą, neprišilaikė darbo drausmės ir pirmoje eilėje rūpinosi savo asmeniniais interesais.

(b.1. 26)

Apklausti byloje liudytojai - buvę TELKSNIO A.S. bendradarbiai - IVANAUSKAS V.P. (b.1.69-71), GUDANAVIČIUS S.J. (b.1.72-73), PENKAUSKIENĖ E.A. (b.1.74-75), BARŠKIS-TIS P.B.P. (b.1.76-77), MORKONAS A.V. (b.1.82-83), o taip pat jo žmona TELKSNIENĖ D.A. (b.1.58-62) parodė, kad TELKSNIS A.S. dažnai reikšdavo nepasitenkinimą savo materialine padėtimi, nors pagrindo tam neturėjo, itin pabrėždavo tautiškumo klausimą, perdėtai kritiškai - "per juodus akinius" - žiūrėjo į tarybinio gyvenimo reiškinius, atskiras trūkumus ir negeroves charakterizudavo kaip "rusių tvarką", laukė karo.

Pagal savo socialinę kilmą TELKSNIS A.S. yra iš stambaus buvęs šeimos. Jo tėvų akis 1941 metais buvo

išbuožintas, o tėvas - TELŠNYS S.U. išstentas iš Lietu-
vos TSR ir nuteistas.

(b.l.(b.l.27.170-172)

TELŠNIO A.S. tvirtinimas, jog jis nestena kur,
kada ir kokia tikslu parašė antitarybinio šmeižikiško tu-
rinio laiškus, kad tai galėjo įvykti jam esant nemoralio-
je psichikos būsenoje, paneigiamas sekančiais, esančiais
byloje, įrodymais:

Stacionarinė teisio psichiatrinė ekspertizė 1970 se-
tų vasario 16 dieną nustatė, jog TELŠNYS A.S. inkrimiuo-
jamo jam nusikaltimo padarymo metu nesirgo psichine liga
dėl kurios jis būtų negalėjęs suvokti savo veiksmų esant
ar jų valdyti, tai yra buvo pakaltinamas.

(b.l. 141)

Ekspertiniu TELŠNIO A.S. psichikos tyrimu nustaty-
ta, jog, suėjus, pas jį pasireiškė netypus laikinas psi-
chikos sutrikimas reaktyvinio stovio faze, kuris dabar-
tiniu metu yra praėjęs.

(b.l.131,141)

Pravesta 1970 metų kovo 16 dieną ambulatorinė teis-
io psichiatrinė ekspertizė taip pat patvirtino, jog šiuo
metu TELŠNYS A.S. neserga psichinėmis ligomis ir gali sto-
ti teisiam. (b.l.179-181)

Kiekvienas iš TELŠNIO A.S. parašytų antitarybinio-
šmeižikiško turinio laišku yra adresuotas asmenims, kurių
straipsniai 1967-1968 metų laikotarpyje buvo skelbti "Li-
teraturnaja gazeta" ir "Tiesos" laikraščiuose, teisingai
nurodant šių laikraščių ir straipsnių pavadinimus, datas
bei numerius. Savo laiškuose TELŠNYS A.S. paliečia būtent
tas temas ir klausimus, kurie yra keliami atitinkamų auto-
rių nurodytuose laikraščių straipsniuose. Sakiniai ir žo-
džiai laiškuose tarpusavyje teisingai rišami gramatiniais
ir prasminiais ryšiais.

Visa tai rodo, jog antitarybinio-šmeižikiško turinio laiškus TELEŠNYS A.S. rašė normalioje, sąmoningoje būsenoje.

(b.1.6,8,10,12,113-120,149, paketas Nr.1)

Remiantis išduotybu, kaltinama:

T E L E Š N Y S Albinas, Stasio s.,
gimęs 1924 metais Lietuvos TSR Molėtų
raiono Piliakalnio kaime, valstiešiu-
būsiu Šeinoje, lietuvis, nepartinis,
su aukštuoju išsilavinimu, vedęs, TSRS
piliėtis, anksčiau teisio nebaustas,
iki suėjimo dirbęs Kauno botanikos so-
de jaunesnioju moksliniu bendradarbiu,
gyvenęs Kaune.

t u o, k a d, siekdamas susilpninti Tarybų valdžią, 1967-
1968 metų laikotarpyje užsiiminėjo antitarybine propagan-
da: rašė ir paštu siuntė vadovaujantiems respublikos par-
tiniams ir valstybinėms darbuotojams anonizinius antita-
rybinio-šmeižikiško turinio laiškus.

Taip, 1967 metų spalio 10 dieną išsiuntė laišką,
adresuotą Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos darbuotojui
Brašiškiui, kaip atsakymą į St.Brašiškio straipsnį, pava-
dintą "Kilo į kovą žemaičiai", kuris buvo atspausdintas
1967 metų spalio 7 dienos "Tiesos" laikraščio 233 numerio-
je. Laiške iš šmeižikiškų-antitarybinių pozicijų nušvie-
šia kovą už Tarybų valdžią Lietuvoje 1918-1919 metais, jos
atkūrimą 1940 metais, siekina lietuvius komunistus-revoliu-
cionierius, priešpastato buržuazinės santvarkos Lietuvoje
laikotarpį tarybinei santvarkai, tvirtindamas, kad tik
esant buržuazinei santvarkai Lietuvos liaudis buvusi lais-
va.

1967 metų spalio 11 dieną išsiuntė laišką, adresuo-
tą Lietuvos KP CK Pirmajam sekretoriui, kuriame, atsakyda-
mas į jo ištojiną "Literaturnaja gazeta" 1967 metų spalio

4 dienos 40 numerioje, šneikia ir juodina Tarybų valdžios atkūrimą Lietuvoje 1940 metais, partinių ir valstybinių organų veiklą minima laikotarpiu ir pokario metais, iš priešiškos antitarybinių pozicijų vertina Tarybų Lietuvos dabartinę padėtį, teigdamas, jog ji yra okupuota, liaupsina ir giria buržuazinių nacionalistų priešiškus veiksmus pirmaisiai Didžiojo Tėvynės karo dienomis, fašistinę okupaciją, grasina sekretoriui susidorojimu.

1967 metų spalio 24 dieną nusiųstame laiške Lietuvos TSR ryšių ministerijos spaudos platinimo valdybos viršininkui M.Kliukui pasisako prieš jo straipsnio "Laiko liks nedaug", kuris buvo atspausdintas 1967 metų spalio 24 dienos "Tiesoje" Nr. 249, raginimą spartinti spaudos prenumeratą, iš šveikiškių antitarybinių-nacionalistinių pozicijų vaizduoja tarybinės spaudos vaidmenį, iškraipo partijos politiką nacionaliniu klausimu.

1968 metų rugsėjo 4 dieną, atsakydamas į asmeninio pensininke V.Skrinekos atvirą laišką buvusiam kalinui į JAV, atspausdintą tos pačios dienos "Tiesoje" numeris 207 ir pavadintą "Nėra svetimų, nėra svetimo skausmo", rašo, jog Tarybų Lietuva šiuo metu nėra okupuota, šveikiškiškai-iškraiptytai vaizduoja tarybinių žmonių gyvenimo sąlygas, liaupsina taip vadinamą "nepriklausomą" Lietuvą ir privatinę nuosavybę, propaguoja Tarybų valdžios likvidavimą Lietuvoje, grasina susidorojimu asmenims, reikalauja tarybinę santvarką.

tai yra padarius nusikaltimą, nusaitytą Lietuvos
TSR BK 68 straipsnio I dalyje.

Kadangi byloje esančių įrodymų pakanka kaltinamąjį
T E L K S N Į Albiną, Stasio sūnų, atiduoti teismui,
vadovaujantis Lietuvos TSR BPK 232 straipsniu baudžia-
mąją bylą Nr.290 perduoti Lietuvos TSR prokurorui kalti-
namajai išvadai tvirtinti.

Kaltinamoji išvada parašyta

V i l n i u j e, 1970 metų kovo 19 dieną.

o
/p
VALSTYBES SAUGUMO KOMITETO PRIE LRSM MT
TARDYMO SKYRIAUS YPATINGAI SVARBIŲ BYLŲ
VIR.TARDYTOJAS

majoras

/V.KALYS/

SUTINKA:

VALSTYBES SAUGUMO KOMITETO PRIE LRSM MT
TARDYMO SKYRIAUS VIRŠININKO PAVADUOTOJAS

papulkininkis

/A.JANKEVIČIUS/

VALSTYBES SAUGUMO KOMITETO PRIE LRSM MT
P I R M I N I N K A S

generolas-majoras

/J.PETKEVIČIUS/

Beyne:

m-p

P.R. —

/Ramu /